

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน

น้ำทิพย์ สุวรรณทอง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

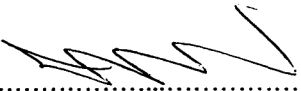
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2558

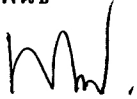
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

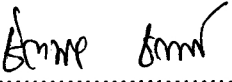
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ น้าทิพย์ สุวรรณทอง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

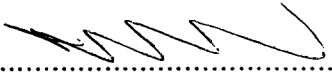
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์พรเทพ นามกร)

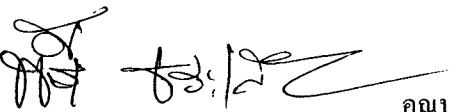
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

.....กรรมการ
(อาจารย์จิตพล ชัยมะคัน)

.....กรรมการ
(อาจารย์พรเทพ นามกร)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ธารเสนา)

วันที่ 6 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลราพัน สำเร็จลงได้ด้วยคำแนะนำจากท่านอาจารย์พรเทพ นามกร ในฐานะที่ปรึกษางานวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำในการคัดเลือกเรื่องที่ศึกษา และการตรวจทาน ตลอดจนให้คำแนะนำแก้ไข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสถียร เหลืองอลงกต นางสาวดวงเดือน ศรีคงรักษ์ นายกองดีการบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และนายพิรเชษฐ์ พรชนะธนาศ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอ ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและคำชี้แนะเกี่ยวกับรายละเอียดขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ส่งผลให้ การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษาผู้ศึกษาซึ่งในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้

การศึกษาครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดความร่วมมือจากประชาชนที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลราพัน ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วนทั้ง ทำให้ ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ตลอดจน ผู้ที่มีได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างย้ง

น้ำทิพย์ สุวรรณทอง

56930128: สาขาวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

น้ำทิพย์ สุวรรณทอง: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน (PUBLIC PARTICIPATION IN MAKING COMMUNITY PLAN OF RAMPHAN SUB-DISTRICT) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: พรเทพ นามกร, รป.ม. 80 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และใช้ LSD (Least significant difference test)

ผลการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำการเกษตร และมีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

56930105: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.
(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PARTICIPATION/ MAKING COMMUNITY PLAN

NUMPHIP SUWANTHONG: PUBLIC PARTICIPATION IN MAKING
COMMUNITY PLAN OF RAMPHAN SUB-DISTRICT. ADVISOR: PORNTHEP
NAMAKORN, M.P.A. 80 P. 2015.

The research had objectives to study public participation in making community plan of Ramphan Sub-District and to compare to what extent was the participation of people who were classified into gender, age, education level, occupation and income. The sample group consisted of 380 people. The statistics used for data collection consisted of percentage, mean and standard deviation. T-test was used to compare the differences between two groups of independent variables. One-way ANOVA was used to compare the differences among over three groups of independent variables and when the differences in pair was found, LSD (Least significant difference test) was used.

The findings revealed that most of the respondents were male and had primary school certificate. Most are farmers and had 5,000-10,000 baht monthly income. From the analysis of the public participation in making community plan of Ramphan Sub-District, it was found that the overall participation was at the low level. When the participation was investigated in detail, the participation concerning benefits was at the high level and it ranked the first. This was followed by participation concerning operation and awareness of the plan, and these aspects were also at the high level. However, the participation concerning decision making was at the low level. Finally, the participation concerning following up and evaluation was also at the low level. From the hypotheses testing of the comparison of the participation in making community plan of the people classified into personal information, it was found that people with different gender, education level and income had no difference in participation in making community plan of Ramphan Sub-District. However, people with different age and occupation had difference in participation in making community plan of Ramphan Sub-District at the statistical significance level of 0.05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	8
แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	19
ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เกณฑ์การแปลผล.....	46
4 ผลการวิจัย	48
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน.....	51
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน	58
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	75
ประวัติของผู้วิจัย.....	80

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	เปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม 18
2-2	ประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน 24
2-3	สรุปการอ้างอิงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ศึกษา..... 39
3-1	จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี 43
4-1	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 49
4-2	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมี ส่วนร่วมในการรับรู้..... 51
4-3	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ 52
4-4	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมี ส่วนร่วมในการดำเนินงาน..... 53
4-5	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมี ส่วนร่วมในการรับประโยชน์..... 54
4-6	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมี ส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 55
4-7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน โดยภาพรวมรายด้าน 57
4-8	การเปรียบเทียบเพศ กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน 58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-9 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามอายุ ..	58
4-10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ค่าเฉลี่ยของของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามอายุ	59
4-11 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามระดับการศึกษา	60
4-12 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามอาชีพ	60
4-13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ค่าเฉลี่ยของของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามอาชีพ	61
4-14 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามรายได้	62
4-15 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	62

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2-1 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	21
2-2 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลร่ำพัน.....	22
2-3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลร่ำพัน.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดสิทธิหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชน มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในชุมชน หรือท้องถิ่นของตนเอง และมีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยพิจารณาได้จาก หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย, หมวด 5 ว่าด้วยนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และหมวด 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ไทย เป็นการกำหนดนโยบายและหลักการสำคัญของรัฐในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดทิศทางการให้ความสำคัญในการปกครองตนเอง โดยจะเห็นได้จากมาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ และหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐต้องให้ความสำคัญ เป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น รัฐธรรมนูญได้เพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จาก มาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวไว้ด้วย

ซึ่งจากกฎหมายที่ได้กำหนดไว้นี้ จึงได้มีแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณและบุคลากรจากส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีกรอบแนวคิดการกระจายอำนาจว่าในด้านประสิทธิภาพการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ารัฐต้องกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐานการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ, 2545)

องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน เป็นหน่วยงานราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2556) และยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 แบ่งโครงสร้างการบริหารราชการออกเป็นสองส่วนคือ ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีจากการเลือกตั้งของประชาชน จำนวน 20 คน จากจำนวน 10 หมู่บ้าน มีส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน จำนวน 5 ส่วนราชการ มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้บริหารและบังคับบัญชาสูงสุดในฝ่ายข้าราชการประจำ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน มีจำนวน 10 หมู่บ้าน สภาพสังคมโดยทั่วไปเป็นสังคมระบบเครือญาติ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขายและรับจ้างทั่วไป สภาพโดยทั่วไปเป็นสังคมชนบท เป็นสังคมเกษตรและยังไม่ได้รับการพัฒนามากนัก และมักประสบกับปัญหาการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาแหล่งน้ำ ปัญหาด้านการศึกษา และการประกอบอาชีพ เป็นส่วนใหญ่

องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการประชาชนชน และบริการสาธารณะตามมาตรา 67, 68, และ 69 และมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งในปัจจุบันภารกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่จะเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด นโยบายรัฐบาล การมอบหมายภารกิจจากส่วนราชการต่าง ๆ และสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ (กระทรวงมหาดไทย, 2556) ซึ่งต้องดำเนินการจะต้องมีปรากฏอยู่ในแผนชุมชนและแผนพัฒนาต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ดังนั้น แผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นแผนชุมชน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี จึงมีความสำคัญที่ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการ และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร รับผิดชอบต่อผล และติดตามประเมินผล ซึ่งจะเห็นได้จากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2548

ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลลำพันยังอยู่ในระดับต่ำมาก โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นประชาชนกลุ่มเดิม ๆ ที่เคยเข้าร่วมการประชุมสังเกตได้จากการจัดการประชุมประชาคมในระดับหมู่บ้านและการจัดประชุมประชาคมหรือการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เช่นการจัดประชุมเพื่อสำรวจหรือรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ

ที่มีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงเดือนธันวาคม-มิถุนายนของทุกปี ซึ่งเป็นช่วงที่หน่วยงานราชการและองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ได้มีการจัดประชุมเพื่อจัดทำแผนชุมชน และแผนพัฒนาของหมู่บ้านและตำบล และผู้ที่เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่จะเป็นญาติ ผู้ใกล้ชิดหรือเป็นฐานเสียงของผู้นำ แกนนำหรือนักการเมืองในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปัญหานี้นับวันจะรุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้ปัญหาที่แท้จริงไม่ได้ถูกนำมาเสนอและไม่ได้รับการแก้ไข โครงการหรืองบประมาณสำหรับการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีการเสนอมานั้นจะเป็นประโยชน์แก่พวกพ้อง หรือกลุ่มผลประโยชน์เป็นส่วนใหญ่งบประมาณใช้อย่างไม่คุ้มค่าและมีผู้ได้รับผลประโยชน์เพียงส่วนน้อย หากว่าผู้บริหารไม่มีความเป็นธรรมหรือไม่ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในการควบคุมดูแลเกี่ยวกับงานนโยบายและแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน มีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ในด้านต่าง ๆ เพราะคาดว่าผลการวิจัยจะทำให้ทราบผล และสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลให้ได้มากขึ้น มีการพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการ สามารถสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลได้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้ท้องถิ่นของตนเองให้มีความเจริญขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

สมมติฐานการวิจัย

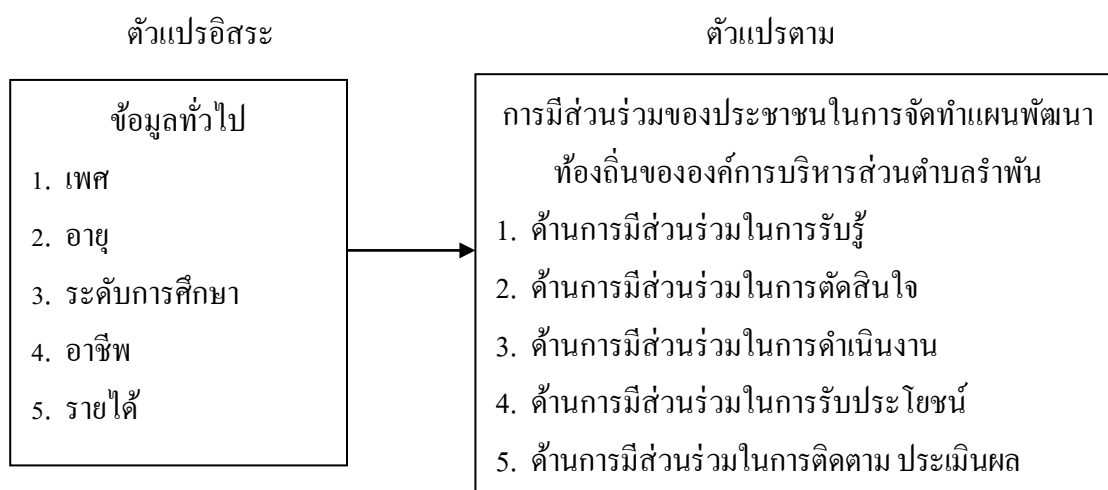
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ผู้วิจัยใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของบวรศักดิ์ อูวรรณ โณ (2542) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ดังนี้

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ที่มีชื่อในทะเบียนราษฎร ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน
2. ทราบการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้
3. ข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ของประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎร โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ประกอบด้วย
 - 2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้
 - 2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 - 2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
 - 2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาวิจัยจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่อยู่ในรายชื่อตามทะเบียนบ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 2,826 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอท่าใหม่, 2557)

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ในช่วงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557- มีนาคม พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 5 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 18 ปี ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลราพัน

แผนพัฒนา หมายถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน

การพัฒนาการมีส่วนร่วม หมายถึง การส่งเสริมหรือสนับสนุน เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้าร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เสนอปัญหาความต้องการ ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา ร่วมในการปฏิบัติงาน ร่วมในการตรวจสอบประเมินผล

การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในเขต ตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง กระบวนการในการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เป็นลำดับ สำคัญ เพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะการวางแผนพัฒนาเป็นความพยายามขององค์กรของรัฐใน การดำเนินงาน การกำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจ การนำไปปฏิบัติ การประสานงาน การควบคุม ติดตามประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลรำพัน ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การรับรู้ข้อมูล การตัดสินใจ การเข้า ร่วมดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างเป็นธรรม จากกิจกรรมนั้น ๆ

การมีส่วนร่วมในการรับรู้ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสารตาม สิทธิของตนเอง ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ที่ตนได้รับ การพัฒนาต่าง ๆ การดำเนินการที่มี ผลกระทบต่อตนเองหรือในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อเสนอเรื่อง ต่าง ๆ ที่มีปัญหาหรือความจำเป็น และสาเหตุของปัญหา ที่พบในหมู่บ้าน ร่วมเสนอแนวทางการ แก้ไข หรือร่วมแสดงความคิดเห็นในกำหนดกิจกรรม/ โครงการ การใช้ทรัพยากรหรือกำหนด แนวทาง การพัฒนาเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน หรือในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมออกแรงในการทำ กิจกรรมโครงการ ร่วมสนับสนุนทรัพย์สินเงินทอง หรือการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในกิจกรรมโครงการพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ได้รับผลประโยชน์ในกิจกรรม การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ในด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัญหาที่ได้รับการแก้ไข และ การพัฒนาที่ทำให้ดีขึ้น รวมทั้งมีความพึงพอใจหรือความรู้สึกในคุณค่าของตนเองที่มีต่อชุมชนของ ตนเอง

การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในตรวจสอบการดำเนินการตามแผนพัฒนา ตรวจสอบงบประมาณ การแสดงความคิดเห็น ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ตรวจสอบความโปร่งใส และการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงในการกำหนดนโยบายวางแผน โครงการกิจกรรมการพัฒนา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
5. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

ความหมายของการกระจายอำนาจ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78 (3) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (5) การจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อการดำเนินการและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

ธนวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2557) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองของประเทศ มีหลักสำคัญคือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการกันเอง ภายใต้ระเบียบ กฎหมายที่กำหนด หรือที่เรียกว่า การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบการปกครองตนเอง

ชวงศ์ ฉายะบุตร (2588, หน้า 10-11 อ้างถึงใน ภาวิต วัฒนศรี, 2550, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ดังนี้

1. แนวทฤษฎีดั้งเดิมได้ให้ความหมาย 2 ลักษณะคือ

1.1 การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Decentralization by territory) หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง เช่น อบจ. องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล

1.2 การกระจายอำนาจตามกิจการ (Decentralization by function) หมายถึงการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีความอิสระในการดำเนินการให้สมแก่เทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปาและโทรศัพท์

2. แนวทฤษฎีสมัยใหม่เห็นว่าการที่จะพิจารณาว่าเป็นการรวมอำนาจหรือการกระจายอำนาจควรพิจารณาว่าอำนาจที่จะวินิจฉัยชี้ขาดอยู่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวหรือหลายองค์กร ถ้ารวมอยู่องค์กรเดียวเรียกว่ารวมอำนาจแต่ถ้าอำนาจนี้อยู่แก่หลายองค์กรเรียกอองค์กรเหล่านั้นว่าองค์กรกระจายอำนาจ แนวทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยที่จะแยกความหมายการกระจายอำนาจออกเป็นอำนาจตามอาณาเขต และกระจายอำนาจตามกิจการ เพราะการพิจารณาว่ากระจายหรือไม่ควรพิจารณาว่าองค์กรนั้นมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ (2545, หน้า 200) ได้กำหนดกรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ

1. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคลและการเงินการคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและควมมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่น ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองให้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารราชการส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคและเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการแทน เพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาครับผิดชอบในภารกิจมหภาค และภารกิจที่เกินกว่าขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการได้ โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบาย และด้านกฎหมายเท่าที่จำเป็น ให้การสนับสนุน ส่งเสริม

ด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการ สาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ให้ประชาชนภาคประชาสังคม และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตาม ตรวจสอบ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึงหลักการบริหารราชการแผ่นดินตาม ระบบประชาธิปไตย โดยให้อิสระและอำนาจแก่ประชาชน องค์กรในการตัดสินใจ จัดหาหรือนำทรัพยากร และศักยภาพที่มีอยู่ในท้องถิ่น องค์กร มาแก้ไขปัญหา พัฒนาให้ท้องถิ่นหรือองค์กร ของตนเอง โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการขั้นตอน ภายใต้ระเบียบ กฎหมาย ที่กำหนดเพื่อให้จัดทำและให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้

แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Wit (1967, p. 2 อ้างถึงใน ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์ และ อมร รักษาสัตย์, 2544, หน้า 353) กล่าวว่า “การปกครองท้องถิ่น” เป็น “การจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขต แน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยแยกตัวเป็นอิสระไปจากรัฐหรือประเทศ เป็นชุมชนที่มีสิทธิ จัดบริการตามที่กฎหมายกำหนด และมีการจัดองค์กรที่จำเป็นเพื่อออกข้อบัญญัติในการจัดการ เกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของตนเองโดยอิสระปราศจากการควบคุมจากภายนอก”

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 2) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐบาล มอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตนเอง การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็น องค์กร มีเจ้าหน้าที่ที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการ บริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุม ของรัฐหาได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ (2549, หน้า 7) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ ประชาชนในชุมชนเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนของตนขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ปกครองชุมชนในภารกิจที่รัฐ กระจายอำนาจการปกครองมาให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเป็นนิติบุคคลและมีโครงสร้าง เป็นสองส่วนคือ ส่วนแรกทำหน้าที่ออกข้อบังคับและติดตามกำกับดูแลการดำเนินงาน (อาจ เรียกว่าเป็นส่วนนิติบัญญัติ) และส่วนที่สองทำหน้าที่กำหนดนโยบายการทำงานและการบริหารงาน

ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบาย (เรียกว่าเป็นส่วนบริหาร) บุคลากรในองค์การประกอบไปด้วยผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในพื้นที่ และผู้ปฏิบัติงานประจำในองค์การ การดำเนินงานขององค์การต้องเป็นไปในลักษณะการให้ความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และมุ่งที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่เป็นหลัก

ลักษณะสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อมร รัชศาสตร์ (2544, หน้า 353) ได้สรุปการปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะดังนี้

1. เป็นการจัดระเบียบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยหรือเป็นอิสระไปจากรัฐ หมายความว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกำหนดอาณาเขตการปกครองที่แน่นอน เพื่อทราบพื้นที่ปกครองที่รับผิดชอบ และป้องกันการงานซ้ำซ้อนกับพื้นที่กับหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนคำว่า “ไม่มีอำนาจอธิปไตยหรือเป็นอิสระไปจากรัฐ” นั้นก็เพราะแม้ว่าการปกครองท้องถิ่นจะมีอาณาเขตการปกครองที่แน่นอน จำนวนประชากรที่มีความหนาแน่นพอสมควร อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ปกครอง รวมทั้งมีองค์กรนิติบัญญัติและบริหารเพื่อดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่นเองก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมบางอย่างซึ่งเป็นหน้าที่รัฐได้ เช่น การป้องกันประเทศ การต่างประเทศ และนโยบาย โดยเฉพาะการเงินการคลังของชาติ เป็นต้น กล่าวอีกนัยคือ การปกครองท้องถิ่นแม้จะมีอำนาจอิสระในการปกครองและแก้ปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเอง แต่ก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ

2. มีฐานะเป็นนิติบุคคล กล่าวคือ มีสิทธิตามกฎหมายที่จะออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและจัดตั้งองค์กรที่จำเป็น เพื่อจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นด้วยตนเอง โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากหน่วยงานภายนอก เช่น เทศบาลก็ออกเป็นเทศบัญญัติ (พ.ร.บ. เทศบาล (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2516 มาตรา 5) สุขาภิบาลตราเป็นข้อบังคับ (พ.ร.บ. สุขาภิบาล พ.ศ. 2495 มาตรา 26) และองค์การบริหารส่วนจังหวัดออกเป็นข้อบัญญัติจังหวัด (พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45(1)) เป็นต้น

3. มีความเป็นอิสระในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านการคลังท้องถิ่น (Local finance) คือจัดหารายได้เพื่อนำมาใช้ภายในท้องถิ่น การบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น (Local personnel administration) และการตัดสินใจทั่ว ๆ ไป ในกิจกรรมท้องถิ่น (Local decision making)

4. ปราศจากการควบคุมจากภายนอก แต่อาจอยู่ในกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง หรือตัวแทนของรัฐบาลกลาง แต่ทั้งนี้ ต้องเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประเทศชาติเท่านั้น

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่น คือ การที่คนในชุมชนหรือท้องถิ่น มีอาณาเขตที่แน่นอนเป็นของตนเอง มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีการบริหารจัดการ ดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ด้วยคนในท้องถิ่นเอง ภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง แต่ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของรัฐจะแบ่งแยกไม่ได้

ที่มาองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (2534) กำหนดว่าท้องถิ่นใดที่เห็นสมควรจัดให้ราษฎรมีส่วนในการปกครองท้องถิ่นให้จัดระเบียบการปกครองเป็นราชการส่วนท้องถิ่น และมาตรา 70 ให้จัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (2) เทศบาล
- (3) สุขาภิบาล
- (4) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

พงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์ (2549, หน้า 131-132) ได้สรุปว่า การจัดรูปการปกครองราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศมีการแบ่งพื้นที่ให้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้นำเสนอรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง โดยยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีพื้นที่การดำเนินงานเท่ากับเขตตำบลนั้น ๆ ตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาล จึงเป็นพื้นที่ในการดูแลของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ที่ยังไม่ได้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่ดังกล่าวจะได้รับการดูแลโดยสภาตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน นอกจากนี้ หน่วยบริหารราชการส่วนภูมิภาคอื่น เช่น กรมทางหลวง กรมชลประทาน กรมพัฒนาชุมชน จังหวัด และอำเภอล้วนมีบทบาทในการดูแลพื้นที่นอกเขตเทศบาล

สำหรับชุมชนที่มีความเจริญ มีสภาพเป็นชุมชนเมือง แต่ยังมีขนาดเล็ก มีรายได้เล็กน้อย กระทรวงมหาดไทยนำเสนอรัฐบาลตราพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลตำบล เมื่อเป็นเขตเทศบาลสภาพหมู่บ้านจะหมดไป ผู้ใหญ่บ้านจะหมดสภาพไปด้วย อย่างไรก็ตามการดำเนินการของเทศบาลล้วนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของอำเภอและจังหวัด นอกจากนี้พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้เปลี่ยนบทบาท และอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มาเป็นผู้วางแผน ประสานแผน และทำหน้าที่ประสานงานระหว่างราชการบริหารส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดนั้น

เกณฑ์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

อมร รักษาสัตย์ (2544, หน้า 361) สรุปว่า เกณฑ์การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉลี่ยสามปี ไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท (กำลังขอแก้ไขเป็น 500,000 บาท)
2. เป็นสภาตำบลที่มีราษฎรอยู่อาศัยตั้งแต่ 2,000 คน
3. ราษฎรในเขตสภาตำบลนั้นขอจัดตั้งเป็น อบต. (หลักเกณฑ์ที่เสนอใหม่ไม่กำหนด)
4. ประกาศจัดตั้ง และกำหนดหลักเกณฑ์โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(ส่วนสภาตำบลเป็นหน่วยการปกครองรูปแบบพิเศษที่ดั่งขึ้นทุกตำบล ที่มีได้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล แม้จะมีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่มีถือเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น)

องค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555, หน้า 35-38) สรุปว่า องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวนี้ เป็นองค์กรที่มีจำนวนมากที่สุดและมีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538

องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภา อบต.) และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะขึ้นอยู่กับจำนวนหมู่บ้านในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีหมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ หมู่บ้าน 3 คน รวมเป็น 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีหมู่บ้านมากกว่า 2 หมู่บ้านขึ้นไป ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 2 คน

มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี สำหรับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง และมีอำนาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน รวมทั้งอาจแต่งตั้งเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และมีบทบัญญัติในกฎหมาย กำหนดหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงศิลปประเพณี ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้

ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้ตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปความได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอิสระในการวางแผนและบริหารงานเป็นของตนเอง เกี่ยวกับการจัดหารายได้ การบริหารงานบุคคล และงบประมาณ สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง คือ อำเภอ และจังหวัด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายและลักษณะของการมีส่วนร่วม

จันทนา สุทธิจารี (2545, หน้า 410) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 7) การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) เป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ธนวดี สุขจี (2550, หน้า 9) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยว ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นความร่วมมือปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ไม่ว่าจะ เป็นของบุคคลหรือของกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน เกิดการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน ส่งผลให้การดำเนินงานหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงานหรือโครงการเกิดประสิทธิผล

สุเทพ คชดี (2552, หน้า 21) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจกระบวนการดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การใช้ประโยชน์และการประเมินผล

Cohen and Uphoff (1977) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้จะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ที่เริ่มตั้งแต่การระบุปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ ตลอดจนการตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับแผนและโครงการที่จะนำมาใช้ปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในขั้นตอนนี้อาจมีการแบ่งออกเป็นคณะทำงานในด้านต่าง ๆ และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ (Benefits) เป็นการมีส่วนร่วมที่ทำให้ประชาชนรับประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลผลิตที่เกิดขึ้น ซึ่งประโยชน์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นประโยชน์ทางตรงหรือประโยชน์ทางอ้อม หรืออาจจะเป็นประโยชน์ในเชิงปริมาณหรือในเชิงคุณภาพก็ได้

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมโดยให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องที่ตนเองได้รับผลกระทบจากนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ กิจกรรม

ต่าง ๆ ของภาครัฐ

บวรศักดิ์ อุวรรณโน (2542) ได้สรุปการมีส่วนร่วมที่สำคัญตามระดับความเข้มข้น ดังนี้

1. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ความเป็นไปของการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการมากขึ้น
2. ให้ประชาชนมีสิทธิร่วมคิดกับองค์กรทั้งหลายที่รัฐธรรมนุญจัดตั้งขึ้น
3. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับองค์กรของรัฐในบางเรื่อง
4. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำบางสิ่งบางอย่าง ร่วมกับองค์กรของรัฐที่รัฐธรรมนุญจัดตั้งขึ้น
5. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐทั้งฝ่ายการเมืองและราชการประจำ

จุมพล นิมพาณิช (2548, หน้า 452-454) กล่าวว่ากระทรวงมหาดไทย องค์กรประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของกระทรวงมหาดไทยจะมี 11 องค์กรประกอบคือ

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบริหารงานเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดคล้องกันเพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน
2. ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุลทั้งในเมืองและในชนบท ระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติ
3. ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และการให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนจะยอมพร้อมสูญเสียประโยชน์ส่วนตัวไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน
4. มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้
5. ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน
6. มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและสังคมที่ดี เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถปรับใช้กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็น แนวปฏิบัติร่วมกัน
7. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting gender balance) เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น
8. การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย (Diverse perspectives) รวมทั้งข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หากจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้
9. การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by rule of law) พัฒนาปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม
10. ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในกาประเมินความสำเร็จขององค์กรและเจ้าหน้าที่

11. การเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุม โอนงานบางอย่างไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด หรืองานบางอย่างที่ต้องให้เอกชนดำเนินการแทน

นวนน้อย ตรีรัตน์ และชัยศ จิรพฤษภักญ์ (2545, หน้า 379) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนกับสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่แบ่งแยกไม่ได้ สิทธิเสรีภาพทางการเมืองย่อมเกี่ยวพันกับสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างแน่นแฟ้น “สิทธิที่จะมีส่วนร่วม” จึงหมายถึง การที่มวลชนมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลาย ๆ ระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและเป้าหมายสูงสุดของสังคม รวมทั้งมีโอกาสที่จะกำหนดการจัดสรรทรัพยากรเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน การดำเนินโครงการพัฒนาและประเมินผลจากแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสที่จะให้ประชาชนได้มีสิทธิและมีอำนาจในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเสนอความต้องการพร้อมทั้งตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในการการเมือง การบริหารและการจัดการทรัพยากรหรือกิจกรรมโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนในทุกขั้นตอน โดยมีกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมคือการร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การให้ข้อมูลและเสนอความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ และร่วมดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ร่วมรับผลประโยชน์ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินผล

ตารางที่ 2-1 เปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม	
บวรศักดิ์ อุวรรณโน (2542)	Cohen and Uphoff (1977)
1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้	1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making)
2. การมีส่วนร่วมคิด	2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ	3. การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ (Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการลงมือทำ	4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)
5. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ	

จากตารางนี้ ผู้วิจัยได้มีการประยุกต์นำแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการทั้งสองท่านนี้

มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและสภาพท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าหน้าที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นในทางการเมืองหรือการจัด แผนพัฒนาท้องถิ่นได้ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่รับรู้ข้อมูลข่าวสารตามสิทธิของตนเอง เพื่อนำมาสู่การทำหน้าที่และการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ที่สำคัญคือต้องมีการเห็น ผลประโยชน์ที่ตนเองจะต้องได้รับก่อน จึงจะนำมาสู่การร่วมมือและตรวจสอบการดำเนินงาน โดยกำหนดตัวแปรตามการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล จากแนวคิดทฤษฎีทั้งสองท่านดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์
5. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ดิณ ปรัชญพฤทธิ (2542, หน้า 116) กล่าวว่าการพัฒนาเป็นความพยายามที่จะ เปลี่ยนแปลงและแปลงรูปสภาพแวดล้อม โครงสร้าง กระบวนการ พฤติกรรมของระบบและปัจเจก บุคคลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม เพื่อสนองตอบข้อเรียกร้องและความต้องการ มนุษยชาติ ทั้งในแง่ของความยากจน ความเหลื่อมล้ำ หรือไม่ ความเจ็บไข้ได้ป่วยและความหวาดโหด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2545, หน้า 101) การวางแผนเป็นหน้าที่สำคัญใน กระบวนการจัดการ ซึ่งเกี่ยวกับการตัดสินใจล่วงหน้าในการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและ แนวทางในการปฏิบัติในอนาคต โดยการวิเคราะห์จากสถานะแวดล้อมของโอกาสและข้อจำกัดต่าง ๆ ขององค์กรและจุดแข็งจุดอ่อนขององค์กรที่มีอยู่ จากคำจำกัดความนี้ จะเห็น ได้ว่าการวางแผน นั้นจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในอดีตและในปัจจุบัน และยังต้องทำการประเมิน สถานะแวดล้อมทั้งในอนาคตทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการวางแผนก็ คือ แผน (Plan)

จุมพล หนีพณิช (2548, หน้า 267-269) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการ ที่มีความต่อเนื่องที่ต้องมีการดำเนินการเพื่อให้ข้อมูลและสร้างความเห็นพ้องร่วมกันให้เกิดขึ้นใน หมู่ผู้มีส่วนได้เสีย ส่วนคำว่า กลยุทธ์ (Strategy) มีความหมายเช่นไร K.R.Andrew ได้ให้คำจำกัด ความหรือความหมายไว้ว่า หมายถึงการตัดสินใจขององค์กรที่จะแสดงให้เห็นถึงการเปิดเผยหรือ

กำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายการสร้างสรรค์นโยบายและแผนที่สำคัญ ทั้งนี้ เพื่อที่จะทำให้เป้าหมายที่กำหนดหรือตั้งไว้บรรลุผล

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 136) การวางแผน (Planing) เป็นการกำหนดเป้าหมาย และจำแนกหนทางเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ หมายถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย สำหรับการปฏิบัติงานขององค์กรในอนาคตและตัดสินใจในงานรวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ ประโยชน์ตามความต้องการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ หรือหมายถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาสภาพแวดล้อมเพื่อหาโอกาสและอุปสรรค
2. การระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร
3. การพัฒนาแผนของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่ขององค์กร วัตถุประสงค์ระยะ สั้น ระยะยาว แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงานและการบรรยายความต้องการทรัพยากรและการจัดสรร ทรัพยากร
4. การปรับแผนให้ทันสมัยตามกาลเวลาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงตามจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค โอกาสและผลลัพธ์ที่ต้องการหรือหมายถึงการกำหนด (การเลือก) ภารกิจ (Mission) และวัตถุประสงค์ (Objective) ตลอดจนกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ซึ่งต้อง อาศัยการตัดสินใจ การเลือกระหว่างทางเลือกการปฏิบัติในอนาคต การวางแผน (Planing) จะเป็นการสร้างสะพานเพื่อเดินไปให้ถึงสิ่งที่ต้องการ คือแผน (Plan) ดังนั้น แผนจึงเป็นเครื่องมือหรือ วิธีการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

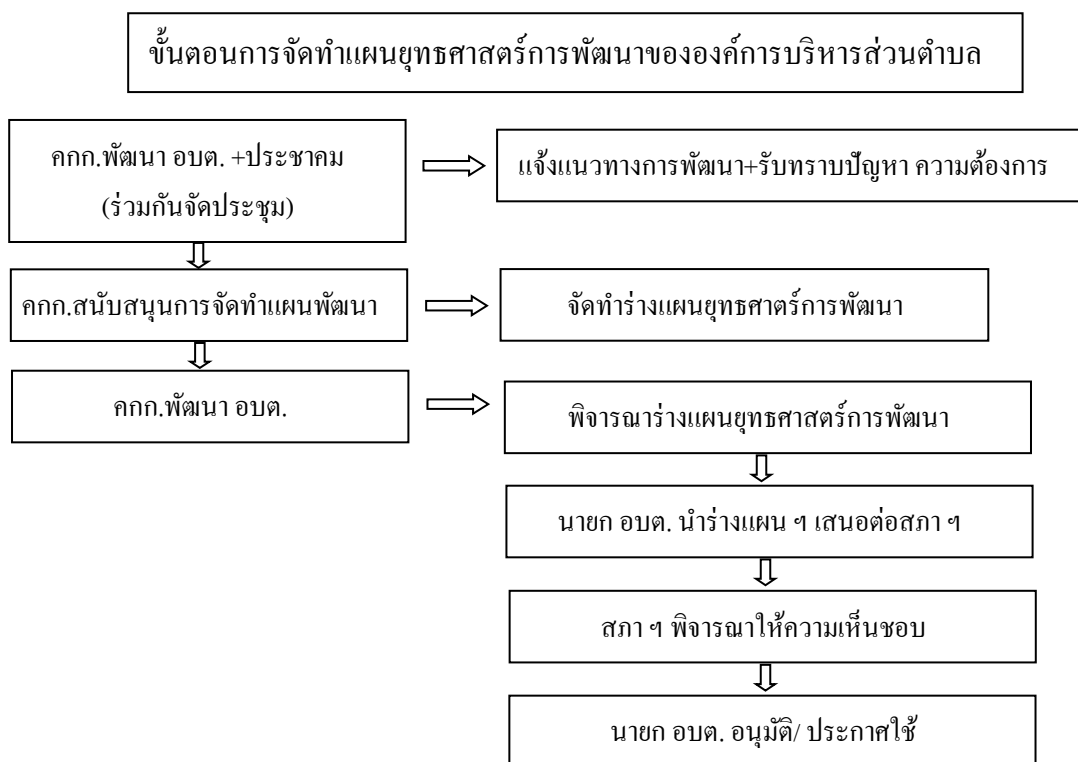
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

แผนพัฒนา หมายความว่า แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี

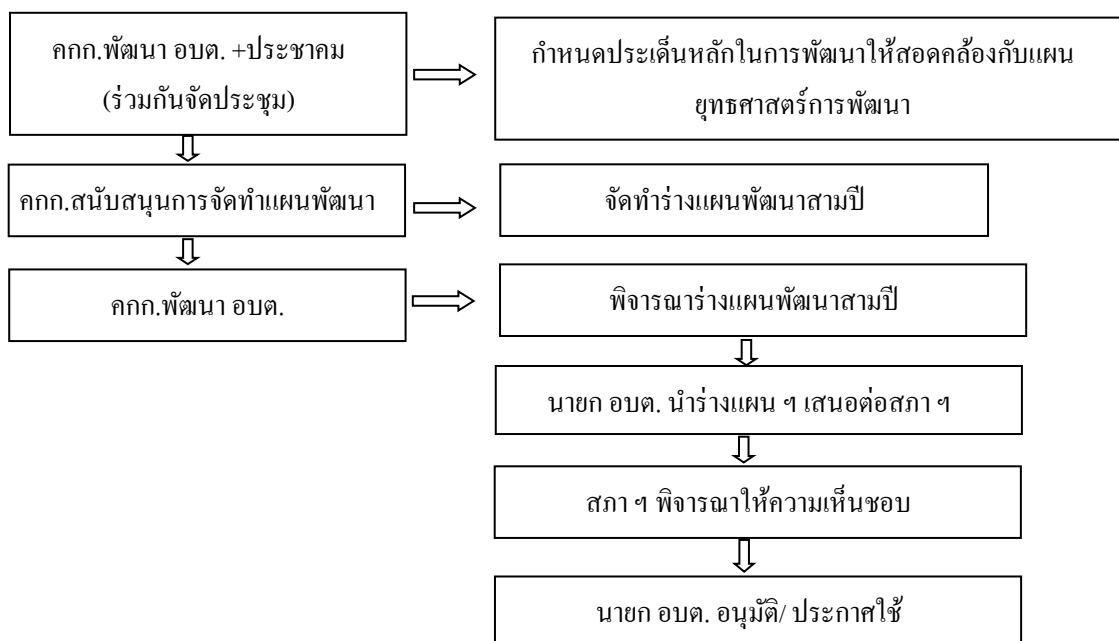
แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายการพัฒนาเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัด อำเภอและแผนชุมชน

แผนพัฒนาสามปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดความละเอียด ของแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่อง เป็นแผน ก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยปีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

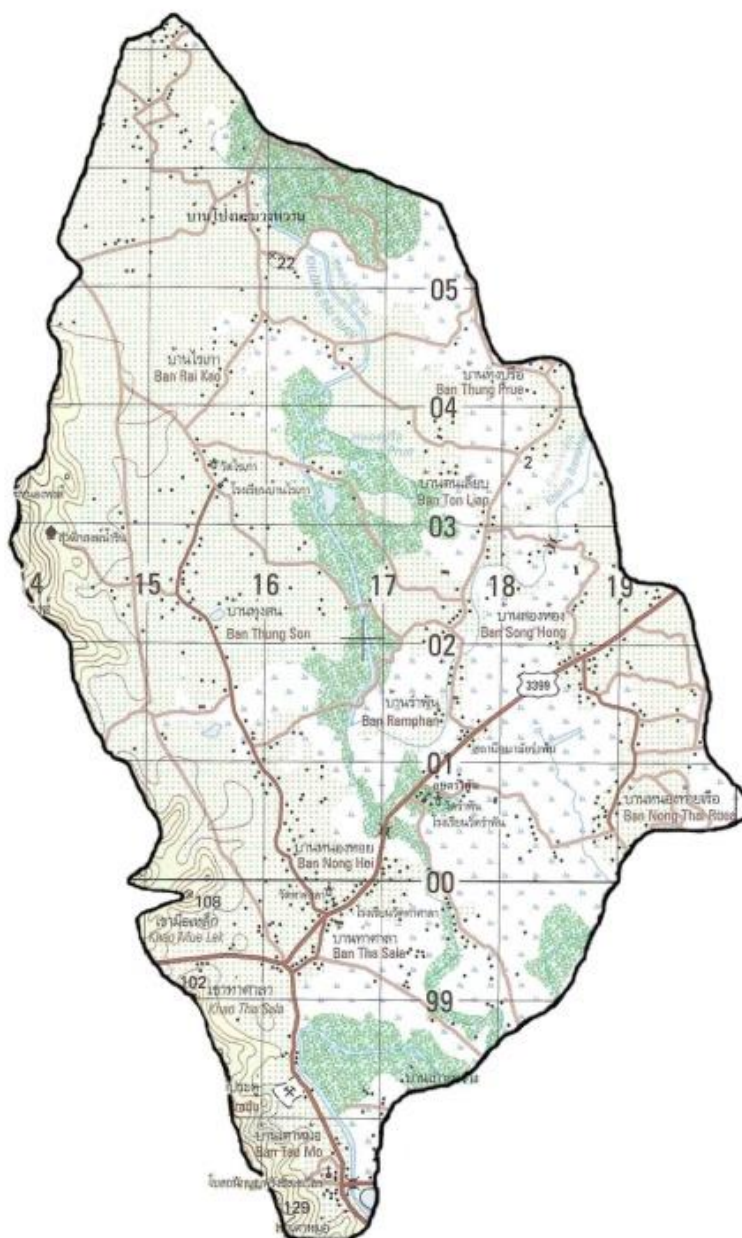
ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

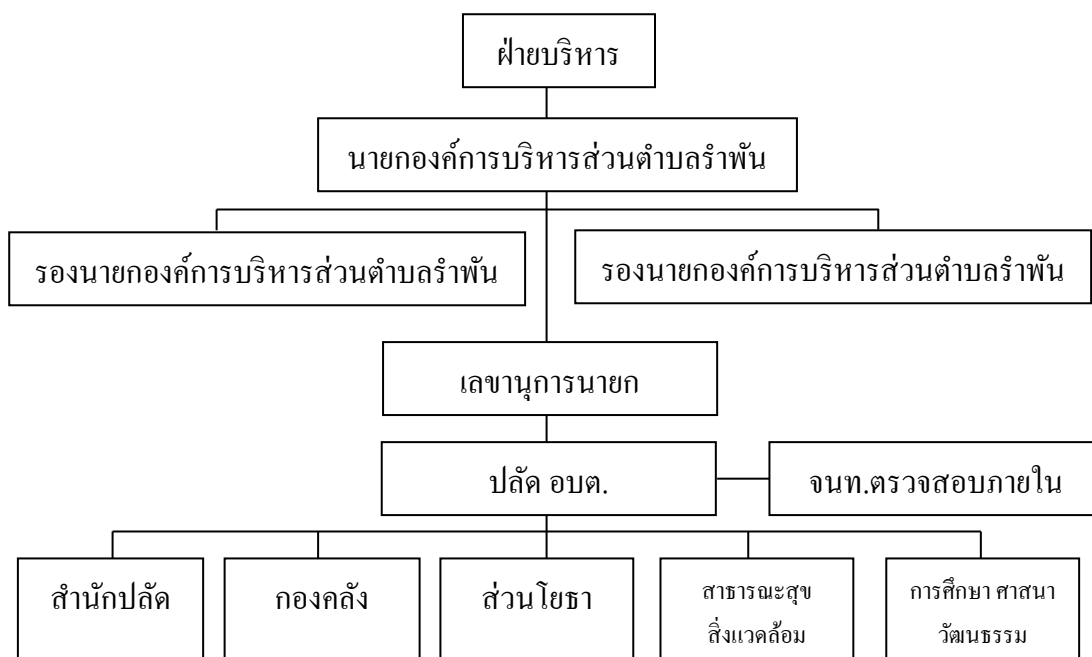
ภาพที่ 2-1 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี อยู่ห่างจากอำเภอกำแพงประมาณ 18 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดจันทบุรีประมาณ 30 กิโลเมตร

ภาพที่ 2-2 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน

ภาพที่ 2-3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน

เนื้อที่ องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน มีเนื้อที่ 30.5 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 19,062.5 ไร่ (รวมที่สาธารณประโยชน์ 2,249.5 ไร่)

ภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่ม และพื้นที่สูง โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่อื่น ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลวังโตนด อำเภอ นายายอาม

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลสนามไชย อำเภอ นายายอาม

การปกครอง แบ่งออกเป็น 10 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

1. บ้านหนองหอย หมู่ที่ 1
2. บ้านเตาหม้อ หมู่ที่ 2
3. บ้านท่าศาลา หมู่ที่ 3

4. บ้านทุ่งสน	หมู่ที่ 4
5. บ้านรำพัน	หมู่ที่ 5
6. บ้านต้นเลียบ	หมู่ที่ 6
7. บ้านสองห้อง	หมู่ที่ 7
8. บ้านไร่เก่า	หมู่ที่ 8
9. บ้านหนองท้ายเรือ	หมู่ที่ 9
10. บ้านโป่งมะม่วงหวาน	หมู่ที่ 10

ประชากร ณ เดือน กุมภาพันธ์ 2557 มีจำนวนครัวเรือน 868 ครัวเรือน มีประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำนวน 2,809 คน แยกเป็นชาย จำนวน 1,346 คน หญิง จำนวน 1,463 คน

ตารางที่ 2-2 ประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน

ตำบล/ แขวง	ชาย	หญิง	รวม
หมู่ที่ 1 บ้านหนองหอย	208	209	417
หมู่ที่ 2 บ้านเตาหม้อ	54	62	116
หมู่ที่ 3 บ้านท่าศาลา	182	189	371
หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งสน	281	304	585
หมู่ที่ 5 บ้านรำพัน	82	78	160
หมู่ที่ 6 บ้านต้นเลียบ	114	133	247
หมู่ที่ 7 บ้านสองห้อง	241	226	467
หมู่ที่ 8 ไร่เก่า	242	256	498
หมู่ที่ 9 บ้านหนองท้ายเรือ	192	210	402
หมู่ที่ 10 บ้านโป่งมะม่วงหวาน	141	132	273
ตำบลรำพัน	1,737	1,799	3,536

ผู้สูงอายุในตำบลรำพัน (ปี พ.ศ. 2557) มีจำนวนทั้งสิ้น 544 คน แยกเป็นชาย 238 คน หญิง 291 คน

ผู้พิการที่ขึ้นทะเบียนในตำบลรำพัน มีจำนวนทั้งสิ้น 83 คน แยกเป็นชาย 46 คน หญิง 37 คน

ผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 19 ราย (ตามที่เปิดเผยตัว) แยกเป็นชาย 8 คน หญิง 11 คน ได้รับ เบี้ยยังชีพ จำนวน 19 คน

การศึกษา

1. มีสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง คือ

1.1 โรงเรียนวัดรำพัน ฯ (ขยายโอกาส) มีนักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 99 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 67 คน ระดับอนุบาล จำนวน 25 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 191 คน มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 11 ห้อง ห้องสมุด 1 ห้อง ห้องวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน

1.2 โรงเรียนวัดท่าศาลา มีนักเรียนระดับอนุบาล จำนวน 13 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 33 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 46 คน มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 6 ห้อง ห้องสมุด 1 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง มีครูทั้งหมดจำนวน 6 คน (ข้าราชการ 4 คน อัตราจ้าง 2 คน)

1.3 โรงเรียนบ้านไร่เก่า นักเรียนระดับอนุบาล จำนวน 4 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 20 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 24 คน มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 8 ห้อง ห้องสมุด 1 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง มีครูทั้งหมดจำนวน 4 คน

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง มีนักเรียนจำนวน 26 คน มีครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย จำนวน 1 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย จำนวน 2 คน

3. แหล่งศึกษาหาความรู้ 1 แห่ง คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลรำพัน (แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต)

สาธารณสุข

มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลรำพัน 1 แห่ง มีเจ้าหน้าที่ประจำ 3 คน ประเภท เจ็บป่วยเข้ารับการรักษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. โรคติดต่อ เช่น ไข้เลือดออก โรคเอดส์ ไข้หวัด โรคพิษสุนัขบ้า ฯลฯ
2. โรคไม่ติดต่อ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูงและต่ำ โรคระบบทางเดิน

อาหาร ฯลฯ

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน มักเกิดคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ลักขโมยทรัพย์สิน หรือผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนั้น ยังเกิดคดีเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางท้องถนน เนื่องจากความ ประมาทและไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ก็ได้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงทางวิศวกรรมทางจราจร เพื่อลดปัญหาหรือจำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุทางท้องถนนในเขต พื้นที่ ในพื้นที่ที่มีป้อมตำรวจชุมชน จำนวน 1 แห่ง มีตำรวจชุมชน จำนวน 45 คน และเจ้าหน้าที่

ตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าใหม่ ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 2 นาย องค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน มีการจัดตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2549 และมีการฝึกอบรมและทบทวน หลักสูตร อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ประจำปีงบประมาณ 2555 ไปแล้ว เมื่อวันที่ 3-7 กันยายน 2555 เพื่อทำการฝึกอบรม ทบทวนสมาชิกเก่า จำนวน 57 คน และรับสมัครสมาชิกใหม่ จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 92 คน และมีการอบรมหลักสูตรพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ฯ ร่วมกับ โรงพยาบาลสองพี่น้อง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. พื้นที่สาธารณะ จำนวน 908 ไร่ 1 งาน 75 ตารางวา ดังนี้
 - 1.1 ที่สาธารณประโยชน์หนองตาสาป หมู่ที่ 1 จำนวน 1 ไร่
 - 1.2 ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งสน จำนวน 50 ไร่ 3 งาน 75 ตารางวา
 - 1.3 ที่สาธารณประโยชน์สระน้ำหนองปรือ จำนวน 10 ไร่
 - 1.4 ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเลี้ยงสัตว์ จำนวน 1 ไร่ 3 งาน
 - 1.5 ที่สาธารณประโยชน์หนองกลาง หมู่ที่ 6 จำนวน 6 ไร่ 97 ตารางวา
 - 1.6 ที่สาธารณประโยชน์หนองกายน หมู่ที่ 7 จำนวน 8 ไร่ 72 ตารางวา
 - 1.7 ที่สาธารณประโยชน์ประจำหมู่บ้านหมู่ที่ 7 จำนวน 69 ตารางวา
 - 1.8 ที่สาธารณประโยชน์สระน้ำโป่งตาสิงห์ หมู่ที่ 7 จำนวน 100 ไร่
 - 1.9 ที่สาธารณประโยชน์หนองน้ำ หมู่ที่ 7 จำนวน 4 ไร่ 2 งาน 17 ตารางวา
 - 1.10 ที่สาธารณประโยชน์ยางตอกทอย จำนวน 266 ไร่ 1 งาน 90 ตารางวา
 - 1.11 ที่สาธารณประโยชน์หนองท้ายเรือ จำนวน 2 งาน 26 ตารางวา
 - 1.12 ที่สาธารณประโยชน์สระน้ำหนองใหญ่ จำนวน 1 ไร่
 - 1.13 ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งมหาทิว จำนวน 750 ไร่
 - 1.14 ที่สาธารณประโยชน์เพื่อการศึกษาโรงเรียนวัดรำพัน จำนวน 5 ไร่ 62 ตารางวา
 - 1.15 ที่ราชพัสดุ โรงเรียนบ้านไร่เก่า จำนวน 5 ไร่ 5 ตารางวา

2. สภาพน้ำเสีย

สาเหตุน้ำเน่าเสีย ในพื้นที่มีในเขตพื้นที่หมู่ที่ 10 สาเหตุเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรมทางการเกษตรที่ปล่อยน้ำเสียและน้ำเค็มลงมา

3. สภาพดินเปรี้ยว ดินเค็ม

สาเหตุที่ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ในพื้นที่ทางการเกษตรของตำบลรำพัน เกิดจากดินมีค่าเป็นกรด เป็นด่างมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ หมู่ที่ 1, 2 และ 3

ด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร ประกอบด้วยการทำสวนผลไม้ ฝรั่ง พารา นาช้าว ปลูกพืชผักสวนครัวขาย และมีอาชีพค้าขาย มีประชาชนส่วนน้อยที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และรับราชการ

สถาบันศาสนา

1. วัด/ สำนักสงฆ์	จำนวน 4 แห่ง
2. ศาลเจ้า	จำนวน 1 แห่ง
3. โบสถ์ (คริสต์)	จำนวน 1 แห่ง

ด้านการคมนาคม

1. ถนนในตำบลราพัน มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 315,641 ตารางเมตร
 - 1.1 ถนนลูกรัง/ หินคลุก จำนวน 42 สาย หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 179,397 ตารางเมตร
 - 1.2 ถนนคอนกรีต จำนวน 17 สาย หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 20,167 ตารางเมตร
 - 1.3 ถนนลาดยาง จำนวน 6 สาย หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 113,900 ตารางเมตร
2. สะพาน จำนวน 2 แห่ง
3. ท่อบ่ลือก/ ท่อลอดเหลี่ยม จำนวน 6 แห่ง

การโทรคมนาคม

ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลราพัน มีโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 6 เครื่อง มีเสา สัญญาณ โทรศัพท์ จำนวน 3 แห่ง และมีหอกระจายข่าวและเสียงตามสายครบทั้ง 10 หมู่บ้าน

การสาธารณสุขโรค

1. มีไฟฟ้าทั้ง 10 หมู่บ้าน จำนวน 859 ครัวเรือน
2. มีน้ำประปาใช้ จำนวน 801 ครัวเรือน ไม่มี จำนวน 341 ครัวเรือน

แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

1. คลองที่สำคัญทางการเกษตร	จำนวน 10 สาย
2. บึง/หนองอื่นๆ	จำนวน 15 แห่ง
3. ฝาย	จำนวน 3 แห่ง
4. บ่อน้ำตื้น	จำนวน 676 แห่ง
5. บ่อโยก	จำนวน 12 แห่ง
6. สระน้ำอื่นๆ	จำนวน 10 แห่ง

ศักยภาพในตำบล

1. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนทั้งสิ้น 26 คน แยกเป็นพนักงานส่วนตำบล จำนวน 12 คน ลูกจ้างประจำ 2 คน พนักงานจ้าง 11 คน และพนักงานครูองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน 1 คน ประกอบด้วย

- 1.1 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน
- 1.2 ตำแหน่งในสำนักงานปลัด อบต. จำนวน 10 คน
- 1.3 ตำแหน่งในส่วนการคลัง จำนวน 5 คน
- 1.4 ตำแหน่งในส่วนโยธา จำนวน 4 คน
- 1.5 ตำแหน่งในส่วนสาธารณสุข ฯ จำนวน 2 คน
- 1.6 ตำแหน่งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 คน (ถ่ายโอนมาจากพัฒนาชุมชน)

2. ระดับการศึกษาของบุคลากร

- 2.1 ระดับมัธยมศึกษา/ อาชีวศึกษา (ปวช.) จำนวน 3 คน
- 2.2 อนุปริญญา/ ปวส. จำนวน 2 คน
- 2.2 ปริญญาตรี จำนวน 19 คน
- 2.3 ปริญญาโท จำนวน 2 คน

3. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 3.1 ประจำปีงบประมาณ 2556 13,474,579.63 บาท
- 3.2 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
 - 3.2.1 ภาษีอากร 127,776.78 บาท
 - 3.2.2 ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต 20,406.00 บาท
 - 3.2.3 รายได้จากทรัพย์สิน 204,593.96 บาท
 - 3.2.4 รายได้เบ็ดเตล็ด 182,650.00 บาท
- 3.3 ภาษีจัดสรร 8,700,860.89 บาท
- 3.4 เงินอุดหนุน 4,238,292.00 บาท
- 3.5 เงินอุดหนุนที่รัฐบาลให้โดยระบุนวัตกรรมส่งเสริม - บาท
- 3.6 เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 4,306,200.00 บาท

4. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 4.1 รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2556 12,826,696.07 บาท
- 4.2 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ 2,800,215.90 บาท
- 4.3 หมวดค่าจ้างชั่วคราว 1,297,470.00 บาท
- 4.4 หมวดค่าตอบแทนและค่าใช้สอยวัสดุ 5,134,545.46 บาท

4.5	หมวดค่าสาธารณูปโภค	57,994.91 บาท
4.6	หมวดเงินอุดหนุน	1,048,773.80 บาท
4.7	หมวดรายจ่ายอื่น ๆ	-
4.8	หมวดค่าครุภัณฑ์	206,403.00 บาท
4.9	หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	1,780,757.00 บาท
4.10	หมวดรายจ่ายงบกลาง	500,535.00 บาท
5. การรวมกลุ่มขององค์กรเอกชน/ ประชาชน		
5.1	กลุ่ม SML	จำนวน 14 กลุ่ม
5.2	กลุ่มอาชีพ	จำนวน 17 กลุ่ม
5.3	กลุ่มกองทุนเงินแสน	จำนวน 18 กลุ่ม
5.4	กลุ่มออมทรัพย์	จำนวน 22 กลุ่ม
5.5	ตำรวจชุมชน	จำนวน 45 คน
5.6	สมาชิก อปพร.	จำนวน 92 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรณีศึกษา แสงเปล่ง (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแพรงษา: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแพรงษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแพรงษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ จำนวนปีที่อยู่อาศัย ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร ความเชื่อถือในตัวผู้นำ ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแพรงษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยที่ 2.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โดยส่วนใหญ่ด้าน การดำเนินงานขององค์กรอยู่ในอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ย 3.23 รองลงมา คือด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.47 และด้านการตรวจสอบและติดตามเป็นอันดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ย 2.33 และจากผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลแพรงษา ต้องพัฒนา คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานร่วมกับประชาชนโดยชี้แนะให้ความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วม ในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานของภาครัฐ และน่านโยบายต่างมาปฏิบัติในท้องถิ่นของฝ่ายบริหาร ส่งเสริมให้มีกร

ประชาสัมพันธข้อมูลข่าวสาร การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนให้รู้ถึงอำนาจหน้าที่ กฎระเบียบต่าง ๆ และขั้นตอนกระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนให้รับทราบ ผู้บริหารของท้องถิ่นจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีโดยการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่ยึดติดพวกพ้อง ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ริเริ่มกิจกรรมและรับผลประโยชน์สำหรับสิทธิ หน้าที่ สร้างจิตสำนึกเป็นส่วนหนึ่งในการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้บริหารและสมาชิกในชุมชนจะต้องรู้จักชุมชนในทุก ๆ มิติ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องค้นหาผู้นำที่มีศักยภาพ รู้จักวิธีการรวมกลุ่มประชาชนเพื่อช่วยหาหนทางแก้ไขปัญหาและสนับสนุนข้อมูลความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ชิปชัย รัตนวิโรถาวร (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทะเลหมู่เกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ทะเลหมู่เกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ทะเลหมู่เกาะล้าน ผลการศึกษาค้นพบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวได้ทะเลหมู่เกาะล้าน โดยภาพรวมมีส่วนร่วมน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วมแบ่งปันผลประโยชน์มีอันดับสูงสุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการน้อยที่สุด สำหรับประชากรที่มีอายุ อาชีพ รายได้ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ส่วนประชากรที่มีเพศ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่างกัน พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นทางภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ การปลูกฝังในการบริหารจัดการ ตลอดจนการอนุรักษ์ให้กับประชาชนอย่างจริงจัง ทำให้ประชาชนมองเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรเหล่านี้ โดยเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการสร้างจิตสำนึก สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในท้องถิ่น ให้ทราบถึงประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ซึ่งทะเลหมู่เกาะล้านมีหลายเกาะและหลายหาดทรายจำนวนมากที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการอนุรักษ์อย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้สร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนต่าง เพื่อเป็นช่องทางในการเสนอแนะแสดงความคิดเห็นร่วมกำหนดนโยบาย ตลอดจนกล้ำที่จะประเมินการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือประเมินประชาชนและภาคเอกชนกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นราธิป พิภพฤกษ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางละมุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางละมุง และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนมากประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานท้องถิ่นด้านการไปใช้สิทธิอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านการเข้าร่วมปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการตรวจสอบอยู่ในอันดับต่ำที่สุด สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาอาศัยในพื้นที่ต่างกันที่ต่างกัน และประชาชนที่ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมและเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่นของเทศบาลบางละมุงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของเทศบาล ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้กับประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น จัดให้มีกลุ่มคณะกรรมการต่าง ๆ ของชุมชน โดยไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ยอมรับความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของเทศบาลเพิ่มมากขึ้น หากประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น มีความรู้ความเข้าใจ ก็จะมีจิตสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วมเอง และรู้จักการพัฒนาท้องถิ่นตลอดจนรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ควรปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เนื่องจากในปัจจุบันประชาชนยังยึดติดกับค่านิยมและทัศนคติแบบเดิม โดยเห็นว่าการเมืองการปกครองไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินชีวิตประจำวันและไม่ให้หน้าตาที่แท้จริง ประชาชนจึงไม่เห็นความสำคัญในการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสมากขึ้นที่จะทำให้เกิดความยุติธรรม โปร่งใสกับเทศบาล ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันก็จะลดน้อยลงด้วย

ภาวิต วัฒนศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคอก จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนน้ำคอก อยู่ระดับมากทั้ง 6 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการพัฒนาคนและสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาบริการจัดการองค์กร และน้อยที่สุดคือด้านการพัฒนา

เศรษฐกิจ และจากผลการศึกษาวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคอก มีการพัฒนาการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนา มีการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา มีคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน ให้ข้อมูลข่าวสารนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคอก ประชาคม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่ต้องจัดการบริหารส่วนตำบลน้ำคอก ควรพัฒนาปรับปรุงทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ที่อยู่ในด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการบริหารงานด้านอาชีพและธุรกิจขนาดกลาง ขนาดเล็ก รวมถึงการพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐานสาธารณะ

ยศวดี โทธิไพรัตน์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนและเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการดำเนินงาน รองลงมาคือการประชุม และน้อยที่สุดคือด้านการติดตามและประเมินผล ผลการจากวิจัยเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ระดับความถี่ในการติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบล การเป็นสมาชิกในตำบล และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี ควรพัฒนาในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร อบรม สัมมนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน เช่นด้านการพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

เอกชัย จิรรัตน์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มส้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 374 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน t-test และ One-way ANOVA ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นเป็นรายด้าน มากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมการประชุม และด้านการมีส่วนร่วมติดตาม

และประเมินผล รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยในด้านการมีส่วนร่วม ประชุม ประชาชนร่วมประชุมเพื่อทราบปัญหา หรือความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ประชาชนร่วมเสนอแนะผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ อบต.และในด้านการมีส่วนร่วมประชาชนเคยร่วมดูแลสิ่งสาธารณะที่ควรจัดให้ เช่น ถังขยะ ถนน ไฟทาง ฯลฯ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราณ จังหวัด นครปฐม พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพรายได้ต่อเดือนและระดับความถี่ในการติดต่อกับ อบต. ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มล้ม แตกต่าง กันที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

ทรงพล ประสารก (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2548-2550) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2548-2550) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2548-2550) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2548-2550) ของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 1.798 และเมื่อพิจารณาใน ระดับรายด้าน พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก 1.898 รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ 1.893 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 1.805 และระดับน้อยที่สุดคือด้านการมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 1.596 และจากผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชน พบว่าประชาชนที่มี เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2248-2550) ไม่แตกต่างกัน สาเหตุอาจเป็นที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน มีการ ดำเนินการชีวิตที่ใกล้เคียงกัน แต่ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันที่ ระดับนัยสำคัญ 0.5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีช่วงอายุต่างกัน มักอยากเห็นองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองแสงพัฒนาไปในทางที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปฏิบัติการ ควรมีการจัดเวทีให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในเรื่องต่าง ๆ และประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของ และร่วมเป็นกลไกสำคัญในการจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

ยุทธนา แดงนุ้ย (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอลง จังหัดสตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกำแพงที่กำหนดเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาเทศบาลตามตัวแปรระดับการศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัย การเป็นสมาชิกกลุ่มและความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาและประมวลปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาเทศบาลและการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอลง จังหัดสตูล ผลการศึกษวิจัยพบว่าผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มและระยะเวลาที่พักอาศัยไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาเทศบาล ส่วนตัวแปรความรู้ ความเข้าใจในแผนพัฒนามีผลต่อการมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยประชาชนที่มีความรู้ ความเข้าใจในแผนพัฒนาอยู่ในระดับสูง มีส่วนร่วมในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกำแพงมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนที่มีความรู้ ความเข้าใจในแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีความรู้ ความเข้าใจในแผนพัฒนาอยู่ในระดับต่ำมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา อุปสรรค มีเพียงประชาชนส่วนน้อยที่มีปัญหาอุปสรรคได้แก่ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนพัฒนา ประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการวางแผน ในโครงการต่าง ๆ ประชาชนส่วนใหญ่ทำงาน ไม่ค่อยได้ร่วมในกิจกรรม ประชาชนไม่ได้รับผลประโยชน์จากเทศบาลอย่างครอบคลุมทุกชุมชน ประชาชน คณะกรรมการการตรวจสอบและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลงาน โครงการต่าง ๆ ไม่กระทำการติดตามอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนา ได้แก่ ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในแผนงานพัฒนา ควรวางแผนเฉพาะงานที่สามารถใช้ได้จริงกับประชาชน เทศบาลต้องเชิญชวนและเปลี่ยนรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะทำให้ประชาชนร่วมกิจกรรมเยอะ ๆ ควรให้ประชาชนรับผลประโยชน์อย่างยั่งยืนและถูกต้อง ควรให้กระจายในทุกชุมชน เทศบาลควรจัดตัวแทนหรือตั้งคณะทำงานในภาคประชาชนและหน่วยงานที่รับผิดชอบมีส่วนในการประเมินผล มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกำแพง ได้แก่ การจัด การเรื่องขยะ มีปัญหาในเรื่องของคนว่างงาน ไม่มีเงินลงทุน การกระจายงานในท้องถิ่นมีน้อย การให้บริการของเจ้าหน้าที่ล่าช้า ไม่มีต้นไม้ในชุมชน สนามกีฬาไม่เพียงพอกับความต้องการ และขาดแคลนอุปกรณ์การกีฬา ไฟฟ้าให้แสงสว่างในจุดที่ไม่ปลอดภัยมีน้อย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล ได้แก่ ควรให้เจ้าหน้าที่เทศบาล ออกพบปะประชาชน เพื่อให้ข้อมูลกับประชาชน ควรส่งเสริมเรื่องการปลูกต้นไม้ให้มาก ๆ เพื่อให้ได้มีความสวยงามและเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ของเทศบาล ควรจัดการแก้ไขระยะยาววางแผนการจัด การระบบการวางท่อต่าง ๆ เพื่อการระบายน้ำที่ดีและรวดเร็ว ควรมีการรณรงค์เรื่องการป้องกัน และการกำจัดขยะในชุมชน ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อสร้างงานสร้าง รายได้ให้แก่ชุมชน

นางลักษณ์ บุญฉะอินทร์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัว มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า โดย ภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับมาก 3.52 เมื่อทำการจัด อันดับพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการเป็นอันดับหนึ่ง ระดับการมีส่วนร่วม คือ 3.66 รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา อยู่ในระดับ 3.57 การมีส่วนร่วมในการลงทุนปฏิบัติการ เป็นอันดับสาม และมีระดับการมีส่วนร่วมคือ 3.51 และ อันดับสุดท้ายคือด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ระดับการมีส่วนร่วมคือ 3.22 ระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับสาเหตุต่าง ๆ คือจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมจะมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับภารกิจของประชาชน ความสำคัญของเรื่องที่จะประชุม การที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นผู้ตัดสินใจเลือกในการปฏิบัติด้วยตนเอง การไม่ประชาสัมพันธ์หรือช่องทางการ รายงานหรือสอบถามผลความคืบหน้าการดำเนินการต่าง ๆ ของ อบต. และที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วม ในการลงทุนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นอันดับสุดท้ายอาจมีสาเหตุมาจากขาดการสร้างกระบวนการ เรียนรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในการคัดเลือกตัวแทนเข้าเป็นกรรมการต่าง ๆ ที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลตั้งขึ้น ซึ่งเห็นได้จากบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทตนเอง ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อผลประโยชน์ที่ประชาชนควรได้รับด้วย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหนอง แสง ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และสร้างการมีส่วนร่วม ของประชาชนให้ครบทุกด้าน ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเน้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยควรสรรหากรรมการจากตัวแทนประชาชน ทุกภาคส่วนเพื่อร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล การติดตามแผนพัฒนาสามปี คณะกรรมการจัดซื้อ จัดจ้าง และตรวจรับงานตาม โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต. และควร เพิ่มช่องทางในการการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผน

สุเทพ คชดี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความแตกต่างกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ ตามความคิดเห็นของประชาชนและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยที่ 1.72 โดยส่วนใหญ่ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ย 2.19 รองลงมาคือด้านการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ค่าเฉลี่ย 1.83 ด้านการแสดงออกของประชาชน ค่าเฉลี่ย 1.63 ด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ค่าเฉลี่ย 1.55 และน้อยที่สุดคือด้านการมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์อบรม สัมมนาให้ความรู้ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนกล้าแสดงออกในวิถีประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เชิญชวนหน่วยงานราชการในพื้นที่ เช่น สถานศึกษา, อนามัยและสถานประกอบการต่าง ๆ ร่วมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของตน ด้วยความรู้ ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

กิตติคุณ หย้าวิไล (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก โดยรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนากอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับ 0.05) ปัญหาและอุปสรรคพบว่า ประชาชนไม่ให้ความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมเท่าที่ควร และไม่มีความรู้ในการประเมินผลโครงการ/ กิจกรรม ส่วนใหญ่พนักงานเทศบาลที่รับผิดชอบจะเป็นผู้ประเมินโครงการ โดยผู้บริหารควรเข้าร่วมประชุมประชาคมทุกครั้งเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและมั่นใจให้กับประชาชนผู้เสนอโครงการ ควรมีรูปแบบการประชาคมที่เรียบง่าย

สร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วม และควรจัดให้มีการจัดการประชุมเป็นประจำทุกเดือน และควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องระเบียบกฎหมาย

กัญญากรณ์ ยุงทอง (2555, บทคัดย่อ) ได้การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD) ทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกเพศ โดยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test for independent samples) และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามอายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Multiple comparison) โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลนางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลนางัวอยู่ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและประชาชนที่เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลนางัว โดยที่ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนให้ได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาลตำบลนางัวเพื่อนำมาเป็นแนวทาง ในการดำเนินงานพัฒนาในปี ถัดไป

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์พบว่าประชาชนได้ผลจากการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนางัว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการบริการจากเทศบาลตำบลนางัว

ได้ จัดทำแผนงาน โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของเช่นเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนทั้งโดยทางปฏิบัติงานประจำวันของประชาชนรวมถึงเป็นแนวทางในการเกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ พบว่าการดำเนินการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการได้เข้าร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะคิดว่าจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการเทศบาลตำบลนางัว ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ประชาชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า เทศบาลตำบลนางัว ได้เปิดโอกาสให้ท่านเข้าร่วมคอยคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยได้มีการแต่งตั้งประชาชนเข้าเป็นกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนาและมีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลนางัว

ณัญญาณี บุญทองคำ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) กระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล (2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนในด้านเพศ อายุ อาชีพ รายได้และระดับการวิจัย ต่างกันต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน (3) ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเป็น การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ศึกษา จำนวน 420 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ t-test, F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ในการวิเคราะห์การบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวทางหลักธรรมาภิบาล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพลบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลัก นิติธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส โดยมีหลักคุณธรรมน้อยที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา

ต่างมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวม และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ทั้งที่กฎหมายระเบียบ แนวทางการได้ให้สิทธิแก่ประชาชน และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหรือรายได้ หรืออาจเป็นที่หน่วยงานของรัฐเอง ผลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่าข้อเสนอแนะส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มการประชาสัมพันธ์หรือช่องทางเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นสำคัญ ดังนั้น ปัญหาที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจเกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของตนเอง ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โอกาสการรับรู้ และขาดการให้ความสนใจ ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นหรือไม่เล็งเห็นถึงประโยชน์และบทบาทของตนเองในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นหรือพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง หรือการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ ไปด้วย โดยเฉพาะในด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งอาจเป็นช่องทางไปสู่การทุจริต ไม่โปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ 2-3 สรุปการอ้างอิงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
เพศ	เอกชัย จิรารัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระทู้ด อำเภอสามพราน จังหวัด พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน
	กฤษฎาภรณ์ ยูงทอง (2555) ได้การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลแตกต่างกัน
	ยศวดี โทธิไพรัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี พบว่าประชาชนที่มีเพศ

	ต่างก็มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน
อายุ	ทรงพล ประสารก (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2548-2550) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามจัดแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกัน

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
อายุ	นงลักษณ์ บุญฉะอินทร์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวป่าพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีตำบลหนองหัวป่าแตกต่างกัน ยศวดี โพธิไพรัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน
การศึกษา	เอกชัย จิรรัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราณจังหวัด พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน นงลักษณ์ บุญฉะอินทร์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวป่าพบว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีตำบลหนองหัวป่าแตกต่างกัน ยศวดี โพธิไพรัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

อาชีพ	ธิปชัย รัตนวิธถาวร (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านทรัพยากร ท่องเที่ยวทะเลหมู่เกาะล้าน พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการ จัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวแตกต่างกัน
-------	--

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
อาชีพ	นงลักษณ์ บุญณะอินทร์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวป่าพบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีตำบลหนองหัวป่าแตกต่างกัน ยศวดี โทธิไพรัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี พบว่าประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน
รายได้	ธิปชัย รัตนวิธถาวร (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านทรัพยากร ท่องเที่ยวทะเลหมู่เกาะล้าน พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการ จัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวแตกต่างกัน นงลักษณ์ บุญณะอินทร์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวป่าพบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีตำบลหนองหัวป่าแตกต่างกัน ยศวดี โทธิไพรัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี พบว่าประชาชนที่มีรายได้ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลราพัน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมะโนประชากร พักอาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ข้อมูลสถิติจากสำนักงานทะเบียนราษฎร เดือนมีนาคม 2557 (บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา) จำนวน 2,826 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมะโนประชากร พักอาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลราพัน จำนวน 2,826 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรด้วยการคำนวณด้วยสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 มีสูตรดังนี้

การใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ} \quad n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \\ N &= \text{จำนวนหน่วยประชากร} \\ e &= \text{ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มที่ยอมรับได้} \\ n &= \frac{N}{1 + N(e^2)} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{โดย} \quad n &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \\ N &= \text{จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา} \\ e &= \text{ความผิดพลาดที่ยอมรับได้} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{2,826}{1 + (2,826) (.05)^2} \\ n &= \frac{2,826}{1 + (2,826 \times 0.0025)} \\ n &= \frac{2,826}{7.42} \\ n &= 380 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น จำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 380 คน เมื่อได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้อ้างไว้ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแยกตามหมู่บ้านด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional random sampling) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชุมชน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3-1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านหนองหอย	342	46
2	บ้านเตาหม้อ	100	13
3	บ้านท่าศาลา	306	41
4	บ้านทุ่งสน	463	62
5	บ้านราพัน	137	19
6	บ้านต้นเลียบ	207	28
7	บ้านสองห้อง	352	47
8	บ้านไร่เก่า	383	52
9	บ้านหนองท้ายเรือ	320	43
10	บ้านโป่งมะม่วงหวาน	216	29
	รวม	2,826	380

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน เมื่อได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามหมู่บ้านจำนวน 10 หมู่บ้าน ใช้วิธีการสุ่มจับสลาก และขอให้ผู้นำหมู่บ้านแจกแบบสอบถามให้ในแต่ละหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด คือมีคำถามและคำตอบให้เลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบมาตรวัดแบบให้คะแนน (Rating scale) จำแนกได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ จำนวน 2 ข้อ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 3 ข้อ
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 3 ข้อ
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ จำนวน 2 ข้อ
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล จำนวน 3 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ในแต่ละด้าน จำนวน 13 ข้อ ดังนี้

- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จากนั้นนำมา

กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน และตรวจสอบแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจันทบุรี วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 นางสาวดวงเดือน ศรีคงรักษ์ ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

3.3 นายพิรเชษฐ์ พรชนะธนา มาศ ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอ ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรหมู่ที่ 6 ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ โดยภาพรวมเท่ากับ 0.90 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลครั้งต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชน ที่มีรายชื่อตามสำมะโนประชากร องค์การบริหารส่วนตำบลราพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

2. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ด้วยตนเอง และบางส่วนให้ผู้นำหมู่บ้านช่วยเก็บข้อมูลจำนวน 380 ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวน 380 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ และสำหรับตอนที่ 3 นำมาเรียบเรียงเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่าง เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม จำนวน 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าสถิติ t-test และใช้ค่าสถิติ (One-way ANOVA สำหรับทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และหากพบว่ามีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD (Least significant difference test)

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 4 ระดับ กำหนดค่าคะแนนของคำตอบไว้แน่นอน คือ ค่าคะแนนมากที่สุด, ค่าคะแนนมาก, ค่าคะแนนน้อย และค่าคะแนนน้อยที่สุด ซึ่งการหาค่าระดับเกณฑ์การแปลผล โดยมีวิธีการ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับที่ต้องการ}} \\ &= \frac{4-1}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.26-4.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.25 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.76-2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.75 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่อยู่ในรายชื่อตามทะเบียนบ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 2,826 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มประชากรด้วยการใช้สูตร Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	199	52.37
หญิง	181	47.63
รวม	380	100.00
อายุ		
18-25 ปี	51	13.42
25 ปีขึ้นไป-35 ปี	78	20.53
35 ปีขึ้นไป-45 ปี	104	27.37
45 ปีขึ้นไป	147	38.68
รวม	380	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	40	10.52
ระดับประถมศึกษา	151	39.74
ระดับมัธยมศึกษา-ปวช.	120	31.58
ระดับ ปวส./ อนุปริญญา/ ป.ตรี/ หรือสูงกว่า ป.ตรี	69	18.16
รวม	380	100.00
อาชีพ		
ทำการเกษตร	208	54.74
รับจ้าง	71	18.68
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	31	8.16
นักเรียน หรือนักศึกษา	39	10.26
รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ	15	3.95
อื่น ๆ ไปรกระบุ.....	16	4.21
รวม	380	100.00

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 5,000 บาท	100	26.32
5,000-10,000 บาท	173	45.53
10,001-20,000 บาท	67	17.63
20,000 บาทขึ้นไป	40	10.52
รวม	380	100.00

จากตารางที่ 4-1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.37 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 47.63 ส่วนใหญ่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.68 รองลงมามีอายุ 35 ปีขึ้นไป-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.37 มีอายุ 25 ปีขึ้นไป-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.53 และสุดท้ายมีอายุ 18-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.42 ส่วนใหญ่จบการระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.74 รองลงมาจบการระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา-ปวช. คิดเป็นร้อยละ 31.58 จบการระดับการศึกษาระดับ ปวส./อนุปริญญา/ ป.ตรี/ หรือสูงกว่า ป.ตรี คิดเป็นร้อยละ 18.16 และสุดท้ายจบการระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.52 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 54.74 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 18.68 ประกอบอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.26 ประกอบอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 8.16 ประกอบอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.21 และสุดท้ายประกอบอาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 3.95 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.53 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.32 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.63 และสุดท้ายมีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.52

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 4-2 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมี
ส่วนร่วมในการรับรู้

ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับรู้	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการ รับรู้การจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นของ อบต.	39 (10.26)	173 (45.53)	130 (34.21)	38 (10.00)	2.56	0.81	มาก	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการ รับรู้ผลการดำเนินงาน ของ อบต.	31 (8.16)	160 (42.11)	144 (37.89)	45 (11.84)	2.47	0.81	น้อย	2
	ภาพรวม				2.51	0.76	มาก	

จากตารางที่ 4-2 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมีส่วนร่วมใน
การรับรู้ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.51$, $SD = 0.76$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ใน
เรื่องการมีส่วนร่วมในการรับรู้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.56$,
 $SD = 0.81$) เป็นอันดับแรก และรองลงมาในเรื่องการมีส่วนร่วมในการรับรู้ผลการดำเนินงานของ
อบต. อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47$, $SD = 0.81$)

ตารางที่ 4-3 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการ เสนอปัญหา ความ ต้องการของท่านให้ อบต.เพื่อนำไปพัฒนา หมู่บ้าน	46 (12.10)	126 (33.16)	151 (39.74)	57 (15.00)	2.42	0.89	2	น้อย
2. ท่านมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจเลือกกิจกรรม โครงการ และจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา ให้ อบต.	40 (10.53)	144 (37.89)	130 (34.21)	66 (17.37)	2.42	0.90	3	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจเกี่ยวกับการทำ โครงการที่มีผลกระทบ ต่อหมู่บ้านของท่าน	49 (12.89)	149 (39.21)	120 (31.58)	62 (16.32)	2.49	0.91	1	น้อย
	ภาพรวม				2.44	0.81		น้อย

จากตารางที่ 4-3 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.81$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำโครงการที่มีผลกระทบต่อหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$, $SD = 0.91$) เป็นอันดับแรก รองลงมาในเรื่องมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา

ความต้องการของท่านให้ อบต.เพื่อนำไปพัฒนาหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$, $SD = 0.819$) และสุดท้ายในเรื่องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรม โครงการ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาให้ อบต. อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$, $SD = 0.90$)

ตารางที่ 4-4 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ด้านการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. ท่านได้มีส่วนร่วมใน การดำเนินงานหรือให้ ความช่วยเหลือการจัด กิจกรรม/ โครงการตาม แผนพัฒนาของ อบต.	39 (10.27)	150 (39.47)	142 (37.37)	49 (12.89)	2.47	0.85	น้อย	3
2. ท่านมีส่วนร่วมในการ ดูแล รักษา ป้องกันสิ่ง สาธารณะในหมู่บ้านและ ชุมชน	45 (11.84)	169 (44.47)	132 (34.74)	34 (8.95)	2.59	0.81	มาก	1
3. มีส่วนร่วมในการช่วย ตรวจสอบ ดูแลการ ดำเนินโครงการ/ กิจกรรม ของ อบต. ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ผ่านทางเจ้าหน้าที่ อบต. สมาชิกสภา อบต. ผู้นำ หรือช่องทางต่าง ๆ	51 (13.42)	150 (39.48)	115 (30.26)	64 (16.84)	2.49	0.93	น้อย	2
	ภาพรวม				2.52	0.72	มาก	

จากตารางที่ 4-4 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52, SD = 0.72$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ปกป้องกันสิ่งสาธารณะในหมู่บ้านและชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.59, SD = 0.81$) เป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องการมีส่วนร่วมในการช่วยตรวจสอบ ดูแลการดำเนินโครงการ/ กิจกรรม ของ อบต. ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ผ่านทางเจ้าหน้าที่ อบต. สมาชิกสภา อบต. ผู้นำ หรือช่องทางต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.49, SD = 0.93$) และสุดท้ายเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรม/ โครงการตามแผนพัฒนาของ อบต. อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.47, SD = 0.85$)

ตารางที่ 4-5 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์โดยปัญหาความเดือดร้อนของท่านได้รับการแก้ไข	37 (9.74)	170 (44.74)	132 (34.74)	41 (10.78)	2.53	0.81	มาก	2
2. ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ของ อบต. เช่น ถนน ไฟฟ้าสาธารณะ การพัฒนาแหล่งน้ำ	72 (18.95)	164 (43.16)	110 (28.94)	34 (8.95)	2.72	0.87	มาก	1
ภาพรวม					2.63	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4-5 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราฟั้น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราฟั้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$, $SD = 0.78$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราฟั้น ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ของ อบต. เช่น ถนน ไฟฟ้าสาธารณะ การพัฒนาแหล่งน้ำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.72$, $SD = 0.87$) เป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์โดยปัญหาความเดือดร้อนของท่านได้รับการแก้ไข อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.53$, $SD = 0.81$)

ตารางที่ 4-6 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราฟั้น ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการสอบถามผลความคืบหน้าการดำเนินการต่าง ๆ ของ อบต.	36 (9.47)	139 (36.58)	136 (35.79)	69 (18.16)	2.37	0.89	น้อย	2
2. ท่านมีส่วนร่วมในการสอบถามข้อสงสัยจากผลการดำเนินงานของ อบต. หรือเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ของ อบต. ต่อเจ้าหน้าที่	47 (12.37)	132 (34.74)	122 (32.10)	79 (20.79)	2.39	0.95	น้อย	1

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมใน การติดตามประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด				
3. ท่านมีส่วนร่วมในการ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานตาม แผนพัฒนาท้องถิ่น ของ อบต.	26 (6.84)	136 (35.79)	138 (36.32)	80 (21.05)	2.28	0.87	น้อย	3
	ภาพรวม				2.35	0.82	น้อย	

จากตารางที่ 4-6 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$, $SD = 0.82$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพันในเรื่องการมีส่วนร่วมในการสอบถามข้อสงสัยจากผลการดำเนินงานของ อบต. หรือเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ของ อบต. ต่อเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.39$, $SD = 0.95$) เป็นอันดับแรก รองลงมาการมีส่วนร่วมในการสอบถามผลความคืบหน้าการดำเนินการต่าง ๆ ของ อบต. อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$, $SD = 0.89$) และสุดท้ายการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ของ อบต. อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.28$, $SD = 0.87$)

ตารางที่ 4-7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน โดยภาพรวมรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้	2.51	0.76	มาก	3
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.44	0.81	น้อย	4
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	2.52	0.72	มาก	2
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์	2.63	0.78	มาก	1
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	2.35	0.82	น้อย	5
ภาพรวม	2.49	0.68	น้อย	

จากตารางที่ 4-7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$, $SD = 0.68$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราพัน ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$, $SD = 0.78$) เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$, $SD = 0.72$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.51$, $SD = 0.76$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.81$) และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$, $SD = 0.81$)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารตำบลรำพัน แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-8 การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน

เพศ	จำนวนคน	\bar{X}	SD	t	Sig.
ชาย	199	2.52	.67	.796	.426
หญิง	181	2.46	.67		

จากตารางที่ 4-8 การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพันพบว่า ค่า Sig. = .426 แสดงว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-9 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	6.042	2.014	4.537	0.004*
ภายในกลุ่ม	376	166.932	.444		
รวม	379	172.975			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4-9 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามอายุ พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least significant difference test) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4-10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	1-25 ปี	25 ปีขึ้นไป-35 ปี	35 ปีขึ้นไป-45 ปี	45 ปีขึ้นไป
18-25 ปี	2.21	-	-0.28*	-0.42*	-0.27*
25 ปีขึ้นไป-35 ปี	2.49		-		
35 ปีขึ้นไป-45 ปี	2.63			-	
45 ปีขึ้นไป	2.48				-

จากตารางที่ 4-10 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD (Least significant difference test) พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1. ประชาชนที่มีอายุ 18-25 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป-35 ปี
2. ประชาชนที่มีอายุ 18-25 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป-45 ปี
3. ประชาชนที่มีอายุ 18-25 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-11 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	1.193	.398	.871	.456
ภายในกลุ่ม	376	171.782	.457		
รวม	379	172.975			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4-11 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-12 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	5.850	1.170	2.618	0.024*
ภายในกลุ่ม	374	167.125	.447		
รวม	379	172.975			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4-12 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามอาชีพ พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least significant difference test) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ภาพรวมรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	ทำการเกษตร	รับจ้าง	ค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว	นักเรียน หรือ นักศึกษา	รับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ	อื่น ๆ
ทำการเกษตร	2.52	-			0.33*		
รับจ้าง	2.46		-		0.27*	-0.40*	
ค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว	2.54			-	0.35		
นักเรียน หรือ นักศึกษา	2.19				-	-0.67*	
รับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ	2.86					-	
อื่น ๆ	2.50						

จากตารางที่ 4-13 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD (Least significant difference test) พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1. ประชาชนที่มีอาชีพทำการเกษตร มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าประชาชนที่เป็นนักเรียน หรือนักศึกษา
2. ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าประชาชนที่เป็นนักเรียน หรือนักศึกษา
3. ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

4. ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า ประชาชนที่เป็นนักเรียน หรือนักศึกษา

5. ประชาชนที่เป็นนักเรียน หรือนักศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-14 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	.488	.163	.355	.786
ภายในกลุ่ม	376	172.487	.459		
รวม	379	172.765			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4-14 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามรายได้ พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 4-15 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 4-15 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ การวิจัยในครั้งนี้มีประชากรในการวิจัยคือประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมะโนประชากร และพักอาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ทั้ง 5 ด้าน ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำการเกษตร และมีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐาน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิกา แสงเปล่ง (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของศวี โปธิไพรัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การมี

ส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยสามารถซึ่งอาจจะอธิบายได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อยู่ในระดับมาก ซึ่งตามความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. และได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ผลการดำเนินงานของ อบต. ผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมจึงอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อยู่ในระดับน้อย ซึ่งตามความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเพราะประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการให้ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาหมู่บ้าน ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรม โครงการ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาให้ อบต. และไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำโครงการที่มีผลกระทบต่อหมู่บ้าน ผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมจึงอยู่ในระดับน้อย

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อยู่ในระดับมาก ซึ่งตามความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเพราะประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาของ อบต. มีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ป้องกันสิ่งสาธารณะในหมู่บ้าน และชุมชน มีส่วนร่วมในการช่วยตรวจสอบ ดูแลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ของ อบต. ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ผ่านทางเจ้าหน้าที่ อบต. สมาชิกสภา อบต. ผู้นำ หรือช่องทางต่าง ๆ ผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมจึงอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อยู่ในระดับมาก ซึ่งตามความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์โดยปัญหาความเดือดร้อนของท่านได้รับการแก้ไข และมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของ อบต. เช่น ถนน ไฟฟ้าสาธารณะ ผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมจึงอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน อยู่ในระดับน้อย ซึ่งตามความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเพราะประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการสอบถามผลความคืบหน้าการดำเนินการต่าง ๆ ของ อบต. ไม่มีส่วนร่วมในการสอบถามข้อสงสัยจากผลการดำเนินงานของ อบต. หรือเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ของ อบต. ต่อเจ้าหน้าที่ และไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการ

ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ของ อบต. ผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมจึงอยู่ในระดับน้อย

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล ไม่แตกต่างกัน ชัดแย้งกับงานวิจัยของเอกชัย จิรรัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัด พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งในความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเนื่องจากประชาชนทุกเพศไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล อย่างเท่าเทียมกัน และผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งเพศหญิง และเพศชายมีจำนวนใกล้เคียงกัน แตกต่างกันไปไม่มากนัก จึงอาจทำผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมออกมาไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราษีไศล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงพล ประสารก (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2548-2550) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามจัดแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนงลักษณ์ บุญฉะอินทร์(2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหว้าพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีตำบลหนองหว้าแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของยศวดี โพธิ์ไพโรจน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งในความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเนื่องจากประชาชนที่มีอายุน้อยอาจจะยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ยังมองไม่ออกว่าการมีส่วนร่วมสำคัญเพียงใด ซึ่งต่างจากประชาชนที่มีอายุมากกว่า ที่มีประสบการณ์ในหลาย ๆ ด้าน มองภาพได้กว้างกว่าและเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วม จึงอาจทำผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมออกมาแตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ไม่แตกต่างกัน ชัดแย้งกับงานวิจัยของเอกชัย จิรรัตน์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลกระทุ่มลุ่ม อำเภอสามพราณ จังหวัด พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน

ซึ่งในความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เน้นจบ การศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา-ปวช. ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าผู้ที่ตอบ แบบสอบถามนั้น โดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมจึงอยู่ใน ระดับใกล้เคียงกัน จึงอาจทำผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมออกมาไม่แตกต่างกัน

2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ งานวิจัยของธิปชัย รัตนวิธาวาร (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดการด้านทรัพยากรท่องเที่ยวทะเลหมู่เกาะล้าน พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการ จัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนงลักษณ์ บุญชนะอินทร์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองหัวว่าพบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา สามปีตำบลหนองหัวว่าแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของยศวดี โทธิไพบรัดนา (2550) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองรี พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน

ซึ่งในความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเนื่องจากประชาชนที่ต่างอาชีพกัน ย่อมมี มุมมองและประสบการณ์ที่เกิดจากความเคยชินในการประกอบอาชีพของตน และจากผลการศึกษา จะเห็นได้ว่าผู้ที่ป็นนักเรียนนักศึกษา นั้นมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า นักเรียนนักศึกษา ยังไม่มีความเข้าใจ และประสบการณ์ในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งอาจจะยังเป็นเรื่องที่ ไกลตัวผู้ที่ป็นนักเรียนนักศึกษา จึงอาจทำผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมออกมาแตกต่างกัน

2.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ไม่แตกต่างกัน ชัดแย้งกับงานวิจัยของยศวดี โทธิไพบรัดนา (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลหนองรี พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งในความเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ไม่เกิน 5,000-10,000 บาท ซึ่งผู้ที่ตอบแบบสอบถามนั้น โดยส่วนใหญ่มีระดับรายได้ในช่วงชั้นที่ไม่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมจึงอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงอาจทำผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมออกมาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการศึกษาวิจัย ผลการศึกษาวิจัยพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เป็นด้านที่ประชาชนมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นเพื่อเป็นการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงงานด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาตอบสนองความต้องการของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ได้ดีที่สุดในส่วนของผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประเด็น ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรส่งเสริมบทบาทให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการการเลือกปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้านหรือตำบล เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีความหลากหลายช่องทางและมีความชัดเจนมากขึ้น
2. ควรนำข้อเสนอแนะหรือการตัดสินใจของประชาชนมาพิจารณาในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือจัดสรรงบประมาณต่อไป
3. ควรส่งเสริมประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีช่องทางที่หลากหลายมากขึ้น
4. ควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล เพื่อนำมาสู่การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อความโปร่งใสในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีเพิ่มช่องทางในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำเสนอปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้านหรือตำบลเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วย

ช่องทางที่หลากหลายขึ้น เช่น การลงพื้นที่เพื่อสอบถามความต้องการ การใช้แบบสัมภาษณ์ หรือ การใช้ช่องทางทางอินเทอร์เน็ตในหน้าเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

2. ควรนำผลการประชุมประชาคม มาพิจารณาดำเนินการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและนำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น มาจัดทำงบประมาณให้สามารถแก้ปัญหาของประชาชนได้ตามสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน

3. ควรมีการจัดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจร หรือเข้าร่วมการประชุมประจำเดือนร่วมกับฝ่ายปกครองเพื่อจะได้รับทราบปัญหาหรือการเสนอความต้องการของประชาชน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการของ อบต.หรือการดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถสอบถามผลการดำเนินการ ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่จัดไว้

4. ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การดำเนินงานของ อบต. และผลการติดตาม ประเมินผล ให้ประชาชนทราบด้วยช่องทางที่หลากหลาย เช่น การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว จดหมายข่าว เว็บไซต์ของ อบต. หรือผ่านทางโรงเรียนในพื้นที่เพื่อให้แจ้งข่าวสารไปยังผู้ปกครองเป็นต้น เพื่อให้ประชาชนรับทราบข่าวสารของ อบต. ให้มากยิ่งขึ้น

5. ควรให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และ ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการจัดอบรม การจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายหรือในเว็บไซต์ของ อบต. เพื่อให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน โดยวิจัยในเชิงคุณภาพ

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล อื่น ๆ ในอำเภอท่าใหม่ด้วย เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาปรับปรุง กระบวนการการมีส่วนร่วมให้ดีขึ้นทั้งระบบ

บรรณานุกรม

- กฤษฎาภรณ์ ยุงทอง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบล นางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์.
- กรรณิกา แสงเปล่ง. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแพรงวิทยา: อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงมหาดไทย. (2556, 21 มิถุนายน). เรื่อง อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล. คำสั่งที่
มท 0808.2/ ว 2550.
- กิตติคุณ หย่าวิไล. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล
เมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จันทนา สุทธิจารี. (2545). การเมืองการปกครองไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ วิ.เจ.พรินต์ติ้ง.
- จุมพล หนีพานิข. (2548). การจัดการภาครัฐแนวใหม่: หลักการ แนวคิดและกรณีตัวอย่างของ
ไทย. นนทบุรี: สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐยาณี บุญทองคำ. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การ
บริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: สาขาวิชายุทธศาสตร์
การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. (2542). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพฤติกรรมในองค์การ หน่วยที่ 13.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์. (2544). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วิ.เจ.พรินต์ติ้ง.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). เอกสารประกอบการศึกษาดูงานของคณะกรรมการพัฒนาการเมืองและ
การมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา วันอังคารที่ 17 มิถุนายน 2551. นนทบุรี: สถาบัน
พระปกเกล้า.

- ทรงพล ประสารกก. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2548-2550) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอประจันตคามจังหวัดปราจีนบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธณวัฒน์ รัตนศักดิ์. (2557). *การกระจายอำนาจ*. เข้าถึงข้อมูลได้จาก <http://thai-pub-ad.blogspot.com>
- ธนวดี สุขจี. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในเขตอำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธิปชัย รัตนวีรถาวร. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านทรัพยากรท่องเที่ยวใต้ทะเลหมู่เกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นงลักษณ์ บุญญะอินทร์. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหว้า จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นราธิป พิภฤกษ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นवलน้อย ตรีรัตน์ และชัยศ จิรฤกษ์ภิญโญ. (2545). *การต่อต้านทุจริตยาภาคประชาชน*. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- พงษ์สันต์ ศรีสมทรัพย์. (2549). *การบริหารงานส่วนท้องถิ่น เอกสารประกอบการบรรยายวิชา การบริหารงานส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารทางวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534, (2534, 4 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 38.
- ภาวิต วัฒนศรี. (2550). *การมีส่วนร่วมในบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคอก อำเภอเมืองจังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษ, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช. (2545). กระบวนการวางแผน. ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการและการจัดการ หน่วยที่ 1-8*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช.
- ยศวดี โปธิไทยรัตน. (2550). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุษนา แดงนุ้ย. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสาร.
- วรรษยา ศิริวัฒน์. (2552). *การพัฒนาระบบราชการ เอกสารประกอบการสอนกระบวนวิชาการพัฒนาระบบราชการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารทางวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ. (2545). *คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอท่าใหม่. (2557). *ฝ่ายทะเบียนประชากร*. จันทบุรี: สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอท่าใหม่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). *การปกครองส่วนท้องถิ่นและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุเทพ คชดี. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมร รักษาสัตย์. (2544). *การเมืองการปกครองไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วิ.เจ.พรินติ้ง.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

เอกชัย จิรารัตน์. (2550). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Development participation: Concept and measure for project design implementation and evaluation*. New York: Cornell University.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโท ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้
 - ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
 1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้
 2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 4. การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์
 5. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล
3. การตอบแบบสอบถามชุดนี้ จะไม่ก่อให้เกิดผลเสียใดๆ แก่ผู้ตอบทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของท่านเป็นความลับ และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ และเป็นความจริงของท่าน เพราะความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน ทั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายในช่องว่าง (✓) ที่ตรงกับท่าน หรือเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

- () 1. 18 – 25 ปี () 2. 25 ปีขึ้นไป – 35 ปี
() 3. 35 ปีขึ้นไป – 45 ปี () 4. 45 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- () 1. ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา
() 2. ระดับประถมศึกษา
() 3. ระดับมัธยมศึกษา – ปวช.
() 4. ระดับ ปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรีหรือสูงกว่าระดับปริญญาตรี

4. อาชีพปัจจุบันของท่าน

- () 1. ทำการเกษตร
() 2. รับจ้าง
() 3. ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว
() 4. นักเรียน หรือนักศึกษา
() 5. รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ
() 6. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

- () 1. ไม่เกิน 5,000 บาท
() 2. 5,000 – 10,000 บาท
() 3. 10,001 – 20,000 บาท
() 4. 20,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลราษี อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมของท่านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ตรงกับความเห็นของท่าน เพียง 1 ช่อง โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนการมีส่วนร่วม ดังนี้

มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด	ให้	4 คะแนน
มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก	ให้	3 คะแนน
มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย	ให้	2 คะแนน
มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.				
2. ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ผลการดำเนินงานของ อบต.				
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการของท่านให้ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาหมู่บ้าน				
4. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรม โครงการ และ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาให้ อบต.				
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำโครงการที่มีผลกระทบต่อหมู่บ้านของท่าน				

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
6. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาของ อบต.				
7. ท่านมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ป้องกันสิ่งสาธารณะในหมู่บ้านและชุมชน				
8. ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยตรวจสอบ ดูแลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ของ อบต. ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ผ่านทางเจ้าหน้าที่ อบต. สมาชิกสภา อบต. ผู้นำ หรือช่องทางต่าง ๆ				
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์				
9. ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์โดยปัญหาความเดือดร้อนของท่านได้รับการแก้ไข				
10. ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่างๆ ของ อบต. เช่น ถนน ไฟฟ้าสาธารณะ การพัฒนาแหล่งน้ำ หรือการสงเคราะห์ เป็นต้น				
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล				
11. ท่านมีส่วนร่วมในการสอบถามผลความคืบหน้าการดำเนินการต่างๆ ของ อบต.				
12. ท่านมีส่วนร่วมในการสอบถามข้อสงสัยจากผลการดำเนินงานของ อบต. หรือเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ของ อบต. ต่อเจ้าหน้าที่				
13. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ของ อบต.				